

Vigala Sõbrandid

Vigala valla ajaleht

NR. 11 (167)

Detsember 2015

TASUTA

NOVEMBRI NIPITAMISED KIVI-VIGALA PÕHIKOO LIS

Kuu algus sai mürtsuga ära märgitud populaarse läänemaa ilma üritusega Halloween, mis meie koolis toimus lausa kahel päeval. 29. oktoobril valmistasid kõik klassid endile toredad/ naljakad/ hirmsad jne kõrvitsalaternad ja kaunistasid koolimaja erinevate dekoratsioonidega õpetaja Ede Rukki juhendamisel. Reedel, 30. oktoobril, põlesid kõigis kõrvitsanägudes turvalised küünlad või lausa „diskovalgustus“, koolimaja täitus rohkem või vähem õudu tekitavate olenditega ja meeleolu oli hirmust kange, vahetunnid sisustas 9. klass erinevate tegevustega. Kostümeeritud õpilased said ära märgitud väikese karvase kolliga ja suutäie magusaga.

Isadepäeva tähistasime sel aastal Kivi-Vigala rahvamajas õpilaste humoorikate etteastetega, misjärel toimus ühine meisterdamine. Valmisid efektsed kodukaunistused käbidest-pärlitest-litritest, mis sai kinnitada puitplaadikese külge. Selleks, et kõigi taiesed saaksid alusele kinnitatud,

suured tänud lapsevanem Jaanus Sumele ja kooli toetajale Agur Atkale. Öhtu oli meeleolukas ja eriti rõõmustav oli suur ja aktiivne osavõtt ning meeleolukas jätkupidu tantsuõhtuga.

November on teadagi ka tembutamiskuu, juba vanarahvas tembutas vähemalt kaks korda, nii mardipäeval kui ka kadripäeval. Meie tähistasime sel aastal koolis tõsisemalt kadripäeva. 7. klassi õpilased õpetaja Eve Kärsna juhendamisel täitsid kadri laupäevase koolipäeva erinevate ülesannete, laulu- ja tantsuga, tantsitud sai loomulikult labajalavalssi ja kaerajaani. Saime taas meeldetuletuseks ettekujutuse kadripäeva kombestikust, soovides ja mõistatustest.

Kätte on jõudnud ka advendiaeg, oleme rõõmsad ja heatahtlikud üksteise vastu ning kooliperelede edukat jõuluelset saginat!

Ilona Noor
Kivi-Vigala Põhikool

KOOLIPROJEKT „JALGPALL KOOLI!“

Kivi-Vigala põhikoolis olid „Jalgpalli kooli!“ treenerid juba ammu oodatud külalised. Õpetaja Anne-Ly registreeris meie kooli juba eelmisel aastal ja nüüd siis lõpuks treenerid tulidki.

Trennis osales pea kogu kool, sest kohal oli 37 last, vaid haiguse tõttu puuduvad ja mõned matemaatika tunni valinud noormehed jäid seekord kõrvale. „Oli vahva ja meeldis korralikult läbiviidud trenn, sest lastele olid harjutused lihtsad ja õpetajatele põnevad,“ tõdes õpetaja, lisades, et pärast ütlesid ka tüdrukud, et jalgpallitreenerid võiks igal nädalal käia. Poisid tahtsid pärast tunde kingituseks saada pallidega veel harjutama jääda.

„Positiivne oli see, et iga laps sai palli, millega võis ise vastavalt oskustele toimetada. Oli selliseid lapsi, kes on jalgpalliga juba varem kokku puutunud, ja nagu ikka saavad vanemad lapsed pisut paremini hakkama, aga keegi päris istuma ei jäänud ja keegi ei loobunud. Täna oli rohkem lapsi koos ja nii sai teha asju, mida tavaliselt tunnis ei saa, sest siis pole seltskond suur.“

Kivi-Vigala põhikoolis viisid trenni läbi treenerid Egon Tintse ja Rauno Tutk. „Väike kool, tublid õpilased, hakkavad õpetajad. Oli meeldiv tööd teha ja saime positiivse emotsiooni,“ võttis Rauno Tutk päeva kokku.

Marko Kreuz

Seiklusring

Poolteist aastat ongi möödas ja Norra riigi rahastatav projekt noortele saabki detsembris läbi. Loodame, et meeleolukaid väljakäimisi saab ka ilma projektita rohkem olema. Oktoobri lõpus veetisime noortega meeleoluka päeva Jõulumäe discgolfi rajal. Discgolf on mäng, kus väikeseid lendavaid taldrikuid tuleb teatud maa tagant spetsiaalsesse metallist korvi lennutada. Mõnus jalutamine looduses, sinna juurde kuuluva kerge füüsilise koormusega. Ilm oli küll veidi jahe, aga õhtu sai sisustatud mõnusalt.

Novembris mängisime aga poistega pimedas jalggolfi. Sarnane mäng tavalisele golfi ja discgolfi. Nüüd tuli aga jalgpall ajada jalaga rõngastesse. Pimedas tundus see mäng veel eriti huvitav, sest rõnga asukoht oli ainult aimatav. Novembri lõpetame aga kahe kooli ühise viibuvõistlusega Vana-Vigalas. Detsembris loodame ühe ühise mahaisumise väikese kringliga teha ning kõik selle kokku võtta.

Metsahariduspäev Kivi-Vigala Põhikoolis

Kivi-Vigala põhikoolis lõppes esimene veerand tervele koolile mõnusa metsas käiguga. Hommikusel ja veidi külmemal ajal sõitsid suuremad klassid nn Jädivere parki, kus meid ootas ees kooli vilistlane Jürgen Aosaar. Jürgen on õppinud Eesti Põllumajandusülikoolis ja töötanud Eesti Maaülikoolis. Hetkel töötab asutuses Metsaharidus OÜ ja käis ka meie õpilastele metsast rääkimas. Jädivere park on selleks väga mõnus koht. Paari tunni jooksul nägime väga väikesel maa-alal umbes 15 puuliiki. Nende seas olid ka Eestis haruldased valged männid. Kuulasime jutte puude vanusest, mõõtsime spetsiaalsete aparatuuridega puude kõrgust, nägime, mida teeb puudega juurepehk ja saime teada, miks peab üldse metsa raiuma. Hiljem kuulasid sarnaseid lugusid ka kõik väiksemad õpilased. Suur tänu Jürgenile mõnusa päeva eest.

Marko Kreuz

UHHUU UUDISED

Mida juua?

Kuna Vigala joogivesi on pikemat aega olnud bakteritega reostatud ja selle tõttu klooritatud, on paljudel valla kodanikel tekkinud küsimus, et mida juua. Paljud teavad, et bakterid on looduses tuntud ka kui lagundajad ja kardavad nüüd, et kas vett juues ka neid hakatakse seestpoolt lihtsalt lagundama? Vastus on, et võib olla küll. Sellepärast soovitagegi teil nüüd juua puhast ja haljast viina. Juba vanarahvas ütles: "Kui ei ole surma tõbi, siis saab ikka viinast abi." Viina ei pea keetma ja tänu sellele saab elektrit säästa. Viin teeb päeva mitmekesisemaks. Nt vahel teeb ta päris hea tuju, pikemal tarbimisel võib see vahelduseks olla ka päris halb. Oksendades meenub teinekord, mida sa eelmisel päeval sõid. Mõnel lõppeb viinavõtt alati alasti. Vaadake milline vaheldust tekitab jook. Vallarahvas - oma tervise huvides nüüd kõik viina jooma.

Ilmast ka!

Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituut hoiatab. Oodata on vaikust enne tormi. Vaikus saabub 12. detsembril ja kestab kaks nädalat. Vaikivad inimesed ja tehnika. Mis kõige hullem, vaikib ka facebook. Kõik inimesed on sunnitud igavusest tegema täiesti tavalisi ja ka vajalikke asju. Paljud arvatavasti koristavad tube, mõni teeb sporti. On karta, et tuhanded inimesed lähevad vaikuse perioodil lihtsalt jalutama. Ilmajaama ennustuse kohaselt peaks see õudne vaikus lõppema peale jõule. Kahjuks ei kuule jõuluvana sellel aastal laste ilusaid luuletusi. Peale vaikust aga tuleb torm. Koguge küünlaid.

Mõttetera

Kui saagida oksa millel istud, ei pruugi alati alla kukkuda, kui saed õigelt poolt.

Marko Parko

Õpetajate korvpall

17.-18. oktoobril toimusid Kosel Eesti Õpetajate Korvpalli Meistrivõistlused. Kohila Gümnaasiumi õpetajate võistkonnas võistles üle mõne aasta (varem aastaid esindanud Märjamaa Gümnaasiumit) ka Kivi-Vigala õpetaja Marko. Nimelt tohib iga kool võistkonna täienduseks võtta ka oma maakonna teisest koolist ühe õpetaja. Esimesel päeval õnnestus meil kõik alagrupi mängud võita ja see tagas meile ka koha esikolmikus. Kuna üks esikolmikusse jõudnud võistkond otsustas medali jahile vastu minna kodus õõbimisega ja teine võistkond väga varase magama minemisega, siis meil nende alistamiseks enam jaksu ei olnud. Võistlus on ju ka mõnus kokkusaamine koos õhtuse - sellel korral retro - peoga. Nii tuli teisel päeval vastu 2 kaotust, aga tasuks siiski tubli kolmas koht. Oli väga mõnus üritus.

Marko Kreuz

Maadlusest

30. oktoober – Vooremaa auhinnavõistlused, Jõgeva:

Romanis Siiman 40kg 1. koht
Aron Aun +50kg 3. koht
Kristjan Vodolaztšenko 47kg 1. koht
Raido Rehepapp 66kg 2. koht
Rebecca Laidna 30kg 2. koht
Heily Tiitus 50kg 1. koht

7. november – Abergi mälestusvõistlused, Kallavere:

Rasmus Kuik 22kg 1. koht
Andreas Välis 76kg 2. koht
Hannes Välis 85kg 2. koht
Urmis Veimann 100kg 2. koht

5. - 8. november – Sumo EM, Rakvere:

U12
Heily Tiitus 50kg 2. koht
Aron Aun 55kg 3. koht
U14
Heily Tiitus 50kg 3. koht
U16
Urmis Veimann 95kg 3. koht

14. novembril Tartus peetud üliõpilaste meistrivõistlustel saavutas Raido Liitmäe 85kg 1. koha.

22. novembril Põltsamaal Nublust Nabiks V etapil saavutasid nii Rasmus Kuik 23kg kui ka Heily Tiitus 50kg 2. koha.

Jüri Nisumaa

PALUME TOETADA JÄRVAKANDI MUUSEUMILE VANIMA EKSPONAADI SOETAMIST

Soovime soetada haruldase vana dokumendi aastast 1594, millel on säilinud Järvakandi mõisniku ja Eesti maanõuniku Eilhart von Tysenhuseni omakäeline allkiri ja pitser. Tegemist on maakondliku mõõtmetega ja üle-eestilise tähendusega haruldase ürikuga.

Palun toetage meid Järvakandi Vallavalitsuse Swedbank arvele EE862200001120074232 märgusõna „PÄRGAMENT“ või sularahas maakonna raamatukogudes, mis on kogumise ühinenud.

Üriku ostmine on võimalik ainult üheskoos Raplamaa kogukonna inimeste abiga! Teist sellist võimalust ei tule! Esemehind on 1100 eurot. Kampaania lõpeb 10. jaanuaril 2016 aastal. Täname!

Millega täpsemalt on pärgamendi näol tegu?

Kõik see toimus 421 aastat ja kaks kuud tagasi. On aasta 1594. Mõisnikud erinevatest Eesti paikadest lasevad saduldada hobuse või istuvad kaarikusse ning jõuavad mitmepäevase reisi tulemusena 6. septembriks Revelisse.

Nõupidamisele on sõitnud tänase Raplamaa aladelt Alust lesknaine Wrangell, Raikkülast Fabian Fersenn, Päärdust Wilhelm Yxkull, Haimrest Dittrich Varensbegk, Tollilt Meuritz Wrangell, Inglistelt Reinolt Ahnrep, Veliselt Reinholt Yxkull ja Claus Yxkull ning maanõunik Eilhart von Tysenhusen Järvakandist. Lisaks on koosviibimisel esindatud Saksi ja Imastu mõisad Virumaalt ning Saku mõis Harjumaalt. Arutlusele võetakse Alu mõisa lesknaise kokkulepped seoses temale kuuluva mõisaga (täpsemalt lese omandiõigusest Alu mõisale). Kokkulepete kirjeldamiseks koostatakse vasika- või kitsetallenahast valmistatud pärgamendile dokument, mille õigsust kinnitavad neli kohalviibijat omakäelise allkirjaga ja isikliku pitseri jäljendiga. Need mehed on (ürikus alt vasakult parmale) Jacob Tuue (Taube) Saksi mõisast, Eilhart von Tysenhusen Järvakandist ning mõlemad Yxkullid Velise mõisast.

Miks on see ürik oluline? Esiteks osalejate mastaapsus – neid on Lääne- maalt, Harjumaalt ja Rapla kihelkon-

nast, samuti Virumaalt. Seetõttu on dokumendil maakondlik mõõde tänase Raplamaa mõistes. Pärgamendid ongi need tänuväärsed allikad, millised aitavad mõista meie vanemat ajalugu. Teiseks on oluline tunnetada seda ajajärku, kus sõjad Poola, Rootsi ja Venemaa vägede vahel on lõppjärgus, maa on laastatud ning rahulepingud on sõlmitud 1582. ja 1595. aastal. Linnuste aeg hakkab ümber saama, saabub rahulik Rootsi aeg ja mõisnikud asuvad häärbereid ehitama nagu me neid möödunud sajandi mõistes tunneme. Vana-Liivimaa saab ja jääb kuni põhjasõjani Rootsi riigi rüppe. Seega - dokument on vana. Vana ka selles mõistes, et vanimad teadaolevad kirjalikud allikmaterjalid pärgamendil Eesti aladelt on vaid ainult u 350 aastat vanemad (13 saj). Kolmandaks on dokumendil Järvakandi mõisniku (Eolert ka Elertka Gilhard von Tiesenhausen, Järvakandi mõisnik, maanõunik 1594-1597 ja tulevane Paide asehaldur aastal 1601) kui kokkulepete tunnistaja omakäeline allkiri ja pitsat. Viimane on ainus teadaolev Tysenhuseni sõrmusepitseri jäljend. See on säilinud ja terve. Neljandaks teame, et Eesti suuremates muuseumides ei ole vanu pärgamente eriti eksponeeritud – neid võib vaadelda digitaalsel kujul, kuid originaalid asuvad hoidlates. Kuna maakonnamuuseumit kahjuks meil Raplamaal ei ole ja et dokument on paljuski Järvakandiga seotud, siis on meie ühiseks sooviks pakkumisel olev kõnealune originaal Järvakandi Klaasimuuseumile soetada ehk tuua meie ajalugu käsitlev dokument kodumaa-

konda tagasi* ja panna see vana auväärne ürik inimestele vaatamiseks auväärsele kohale välja.

* - algselt hoiti dokumenti Seli mõisa kirjakogus. 19. sajandil võttis selle sealt teiste hulgas ümbertõlkimiseks vanast saksa keelest uuemasse keeleversiooni parun R. Von Toll. Raamat, mis koondab aastatel 1561-1650 koostatud dokumentide sisu, ilmus 1861 aastal ja sisaldab meil kõne all oleva üriku tervikteksti tänapäeval arusaadavas saksa keeles.

Juhtus aga nii, et paljusid dokumente von Toll peale nende tõlkimist mingitel põhjustel ei tagastanud. Alles nüüd, XXI sajandil, tuli antud dokument Rootsi riigis päevavalgele ja jõudis läbi ettevõtliku eesti mehe kohalikult oksjonilt Eestimaaale. Seega viiendaks on selle üriku juures oluline tõsisasi, et dokumendil on peale tema sisu ka lugu, mis ühele museaalile niivõrd oluline omistada on.

Ja kui Sa nüüd hea lugeja võtad selle loo siin samuti oma südameasjaks nagu allakirjutanu on seda teinud, siis on Sul võimalik selle üriku soetamisel oma annetusega osaleda. Osaleda sellisel määral nagu Sinu sisetunne Sul talitada lubab ning õigeks peab.

EE862200001120074232 Swedbank, märgusõna „pärgament“. Tegemist on Järvakandi Vallavalitsuse arvega ja just märgusõna pärgament abil on võimalik annetused paljudest teistest laekumistest eristada.

Järvakandi Klaasimuuseum on Järvakandi valla muuseum.

*Allan Kima,
muuseumi juhataja,
vallavalitsuse toel ja ühisel nõul*

VALLAVALITSUSES JA VOLIKOGUS

Vigala Vallavalitsuses

17.11.2015 istungil otsustati:

- alustada kompanseerimismenetlust ühele õigustatud subjektile tagastamata jääva maa kompanseerimiseks;
- määrata kompensatsioon ühele õigustatud subjektile õigusvastaselt võõrandatud tagastamata jääva maa eest;
- väljastada projekteerimistingimused Oese külas ühe küüni rekonstrueerimiseks ja ümberehitamiseks kuivatiks, Kivi-Vigala külas Lasteaia tn 3 laopinna ümberehituseks jõusaaliks;
- väljastada projekteerimistingimu-

- sed Leibre külas ühe puurkaevu rajamiseks ja olemasoleva puurkaevu tamponeerimiseks ning kooskõlastada rajatava puurkaevu asukoht;
- väljastada ehitusluba Manni külla puurkaevu rajamiseks;
- kinnitada hanke "Lumetõrje ja hooldetööd Vigala valla teedel" pakumuste hindamise komisjoni protokoll;
- suunata eelarve muudatused kinnitamiseks volikogule;
- suunata lisaeelarve kinnitamiseks volikogule;
- suunata eelarve menetlemise kava kinnitamiseks volikogule;
- eraldada sotsiaaltoetusteks 416,26 eurot;

Vigala Vallavolikogus

26.11.2015 istungil otsustati:

- muuta Vigala valla 2015. aasta eelarvet vähendades Vigalasse elama programmi 35 000 euro võrra ja suurendada Vana-Vigala rahvamaja artiklit 15 investeeringud 35 000 euro võrra ning vähendada artiklit 55 üldvalitsemine 5000 euro võrra ning suurendada artiklit 45 põhivara soetamine 5000 euro võrra
- võtta vastu Vigala valla I lisaeelarve.

- Täiendavalt teenitud tulust makstakse koos detsembri palgaga lisatasuna valla (koolide, rahvamajade, raamatukogude, lasteadeade, hooldekodu ja vallavalitsuse) töötajatele olenemata ametikoha suurusest 100 eurot inimese kohta (brutotöötasu).
- kinnitada 2016. aasta eelarve menetlemise kava;
- määrata vallavanema töötasuks alates 01.01.2016 1901 eurot;
- määrata Vigala valla 2015. aasta majandusaasta aruannet auditeerima audiitorbüroo Roy Vaimand OÜ;
- määrata avalikuks kasutamiseks kolm erateed;
- määrata katastriüksuse sihtotstarve ühele maaüksusele;
- sõlmida Märjamaa Vallavalitsusega leping Märjamaa jäätmejaama teenuste kasutamiseks ja kaasrahastada jäätmekäitlusteenust 3000 euroga aastas;
- alustada konsultatsioone Märjamaa Vallavolikoguga valdade senise haldusterritoriaalse korralduse muutmiseks. Planeeritavale kokkusaamisele saata volikogu Koostöökommisjon, mille liikmed on Martin Andreller, Priit Kärnsa, Jaan Viska, Maret Järv, Ilona Pappe, Heli Lints ja Ilona Noor.

VOLIKOGU KINNITAS EELARVEMUUDATUSED JA LISAEELARVE

26.11.2015. a volikogus kinnitati 2015. a eelarvemuudatused ja lisaeelarve. Eelarvemuudatusega vähendati kulusid, mida aasta lõpuni ei tehta ja selle arvelt eraldati täiendavalt:

1) MTÜ-le Vana-Vigala Vabatahtlik Tuletõrje Selts komandohoone (põhivara) ostmiseks 5000 eurot. 2016. a eelarvesse plaanitakse veel 3500 eurot samaks otstarbeks.

2) Vana-Vigala Rahvamajale eraldati investeeringuteks 35 000 eurot. Selle raha eest renoveeritakse kapitaalselt endise sööklalad ruumid, kuhu ehitatakse välja väiksem saal ja korralik köök.

Ruumid lähevad valmimisel nii noortekeskuse kui ka vabasse kasutusse (treeningute, harjutamise, sündmuste korraldamise, sünnipäevade pidamise jms eesmärgil).

Lisaeelarvega võeti arvele üle laekuvaid tuluseid, mille arvelt makstakse igale valla asutustes töölepinguga või ametnikuna töötavale inimesele koos detsembri palgaga lisatasu 100 eurot. Lisatasu suurus ei sõltu töötasust, igale töötajale makstakse seda tasu ühe korra (ka mitme lepinguga töötamise korral).

Priit Kärnsa

AUKODANIKE KANDIDAADID

Vallavalitsus ootab Vigala valla aukodaniku nimetuse kandidaate. Nimetus omistatakse füüsilisele isikule erilise auavaldusena Vigala vallale osutatud väljapaistvate teenete eest valla hädus-, kultuuri-, sotsiaal- või majanduselu edendamisel või vallapoolse erilise austusavaldusena.

Taotluse aukodaniku nimetamiseks võivad esitada kõik füüsilised ning juriidilised isikud. Taotlus tuleb esitada kirjalikult Vigala Vallavalitsusele **15. jaanuariks 2016.**

Täpsem info: <https://www.riigiteataja.ee/akt/404072013013>

SPORDISTIPENDIUMI KANDIDAADID

Spordistipendium määratakse üks kord aastas vastavalt jooksva aasta sporditulemustele Vigala valla noortele, kelle vanus ei ületa 23 eluaastat. Stipendiumi määramisel arvestatakse osalemist Eesti, Baltimaade, Põhjamaade, Euroopa ja maailmameistrivõistlustel ning Olümpiamängudel ja spordiala kuulumist olümpiaalade hulka.

Spordistipendiumi taotlemiseks tuleb esitada kirjalik avaldus Vigala Vallavalitsusele koos meistritiitlit tõendava dokumentide koopiaga hiljemalt **5. jaanuariks 2016.**

Sõidame Märjamaale ujuma!

Märjamaa ujula on Vigala valla rahva päralt 9. detsembril kella 20:00 kuni 21:30

Buss väljub Kivi-Vigala Põhikooli eest 19:15; Vana-Vigala bussijaamast 19:30. Bussisõit maksab 2,5 €

Info ja eelregistreerumine bussisõiduks telefonil 48 94 777; 5269841 Ilme Roosi

MÄRJAMAAL TOIMUNUD ÜHINENUD OMAVALITSUSTE FOORUMI JÄRELKAJAD

Foorumil osalejaid oli üle saja. Omavalitsusjuhid ja halduseksperdid püüdsid kirjeldada positiivseid kogemusi, mis innustaks omavalitsusi lähema kahe aasta jooksul liituma. Teame, et Eestis on külvatud paanikat liitumise teemal. Fakt on ka see, et 90-ndate aastate lõpus oli Eestis 250 omavalitsust, praeguseks on pea 50 võrra vähem. Foorumil sõnas Riigihalduse minister Arto Aas, et peagi teatatakse kriteeriumid, millele tuleviku omavalitsus vastama peab. Nüüdseks on teada - vähemalt 5000 elanikku ja 2017. aasta valimisteks.

Kõigepealt said foorumil sõna pindalalt Eesti suurima valla esindajad Urmas Kristal ja Triin Matsalu Märjamaa vallast. Ühineti aastal 2002, liideti kolm valda: Märjamaa alev, Märjamaa vald ja Loodna vald. Vigala osales ka läbirääkimistel, kuid soovis iseseisva vallana jätkamist. (Lisan, jälgides ühiskonnas ja piirkonnas toimuvaid muudatusi ning rahvastiku olulist vähenemist Vigalas, siis allakirjutajana ja läbirääkimistel osalejana leian, et nüüd 13 aastat hiljem oleksime ühinenuna elanikkonnale suutnud paremini mitmeid teenuseid pakkuda.) Ühinemisplussideks toodi välja, et Märjamaa vallas toimusid mitmed investeeringud nt kultuurimajas. Pärast ühinemist aktiviseerus ka külade liikumine.

Sõna said ühinemiste värskeim näide: Lääne-Saare vald, keda esindasid vallavanem A. Tinno ja ühinemiskordinaator K. Kelder. Ühinenuna kaalutakse Saaremaa spaa vähese kasutamise korral selle ostmist hool-

dekoduks. Suuremal vallas paremad võimalused. Koordinaatorilt lisan tema antud testi küsimused, kus igaüks saab hinnata, kas on valmis ühinemisteks. Küsimustik tugineb käibetoole - inimesed võime jagada kaheks: ühed, kes otsivad põhjuseid, teised, kes otsivad võimalusi.

Ühinemisläbirääkimisteks valmisoleku TEST:

- Tunnistame ühiskonnas toimunud ja toimuvaid protsesse
 - Usume, et kohaliku elu paremaks korraldamiseks on vaja muudatusi
 - Usume, et meil endil on võimalus ja kohustus aktiivselt osaleda lahenduste otsimises
 - Tarbime olulisi teenuseid, mida pakuvad teised KOVid, aga mille pakumise korraldamises meil otsustusõigust ei ole. / Pakume teenuseid, mida olulisel määral tarbivad teised KOVid, aga pakumise korraldamises ei osale.
 - Me ei tõmba võrdusmärki KOVi ja kohaliku identiteedi vahele
- Enim jah vastuseid annab pluss.*

Toimusid grupiarutelud ühinemiste ja ääremaastumiste teemal, hirmud ja müüdid. Kas selleks aitavad kaasa osavallad, teenuskeskused, külavannad. Vallamaja olemasolust tõi üks vallavanem näite, et suvisel puhkuste perioodil oli vallamaja ainukeseks külastajaks koristaja. See on ammu elanikkonnale selgeks saanud: vallamaja kaugus pole kuigi oluline, vaid on tähtis vallast saadav teenus.

Pärastlõunat sai sõna Eesti Linnade Liidu tegevjuht Jüri Võigemast Rapla näitel linna ja valla ühinemistest. Põhjalikul analüüsil leidis, et ühinemine oleks pidanud toimuma juba 1999. aastal, mitte 2002, siis oleksid investeeringud Rapla valla arengule rohkem kaasa aidanud. Tõi spordisaali näite – nüüdseks ollakse korvpalli arengus paremate hulgas.

Lõpuks tutvustas haldusreformi kava riigihalduse minister Arto Aas. Kirjeldas reformi sisu ning eelnõu ettevalmistamist ja vastas küsimustele.

Päeva võttis kokku Tallinna Ülikooli professor Georg Sootla. Läbirääkimistel on ikkagi uus olukord ja detailidesse ei tasu laskuda, lepe peab tuginema usaldusele. Arvab, et pigem tekib ametnike puudus. Vältida tuleks juhtimisvigu (Hiiumaa näide, kus 1996. a alanud ühinemisprotsess kestab nagu „Õnne 13“).

Nüüdseks on Märjamaa vald esitanud Vigalale ja Kullamaale läbirääkimiste haldusterritoriaalse korralduse muutmiseks ettepaneku, mis on täiesti loomulik asjade jätk, sest paljud teenused on ammu väljanud vallapiiridest. Kõige markantsem näide, Vigalas oldi apteekide asutajad, nüüdseks pole kumbagi asutust töös. Volikogus on kaasrahastamise ettepanek Märjamaa jäätmejaama teenuste kasutamisel, kui ka õpilastranspordi teenuse kaasrahastamiseks. Veel teadmiseks: Märjamaale tuleb esmatasandi Tervisekeskus, kuhu koondatakse Märjamaal erinevates piirkonnas töötavad perearstid, lisaks antakse ämmaemanda, füsioterapeudi, koduõenduse teenuseid. Veel pakutakse apteegiteenust, psühholoogilist nõustamist ja sotsiaalnõustamist. Teenindatakse Märjamaa ja Vigala valdade elanikke. Vajadusel jätkub ka Kivi-Vigalas vastuvõtt. Tervisekeskus ehitatakse Märjamaa haigla külge. Veel tuli rõõmustav uudis naabritelt Koongast, kes esitab üldplaneeringu eelnõu ja keskkonnamõju strateegilise aruande eelnõu kooskõlastamiseks. Nemad on valmis saamas seadusest tuleneva kohustusega. Naabrid kutsuvad koostööle, nüüd tuleb volikogul valmis olla elanikkonna paremaks teenendamiseks, mis ongi valla tegevuse eesmärk. Kahju, et iseseisvumine pole andnud kiiremaid lahendusi.

Väga mõistlik oleks need tähelepanded lõpetada Rapla valla volikogu esimehe Tarmo Luki sõnadega: väikesematel valdadel puudub piisav võimekus investeerida ja areneda. Paljude otsuste lahendused mõjutavad naabervald. Täna käituvad vallad kui omaette „vürstiriigid“, kes teavad, mis on neile õige, arvestamata naabritega ja nägemata laiemat pilti. Ühendomavalitsus võimaldab parandada juhtimise kvaliteeti, palgata võimekamaid spetsialiste ja osutada kvaliteetsemad teenused. Projekti põhine tegevus ei taga piisavat tulemuslikkust.

Siin jääb soovida kohalikele volikogudele laiemat haaret piirkondade koostööl, senised arengud on ajale jalgu jäänud. Edukust lahendusteede leidmisel, mis tugineb kohaliku volikogu võimekusele, teisalt on meil ikkagi kasutada varasemat teadmist ühinemistest.

Haldusreformi teema jääb aruteludena kuudeks üles.

Tekst ja foto Jaan Viska

KAKS PÄEVA MILJONÄRIDE RIIGIS

Minsk asub Valgevene keskosas, Berezina lisajõe Svislotši kallastel. Linna on esmakordselt mainitud 1067. aastal. 1940. a elas linnas 300 000 inimest, pärast II maailmasõda ja saksa okupatsiooni vähenes elanikkond 50 000-ni. Oluliselt muutus rahvuslik koosseis. 19. sajandi algul olnud juutide ülekaal rahvastikus kahanes 43%-lt 0,3%-ni. Meie külas käigu ajal oli Minskis külas Leedust pärit juutide rühm. Üldiselt oli linnas turiste vähe. Nõukogude väed vabastasid Minski 3. juulil 1944, nüüdseks on kujunenud sellest päevast iseseisvuspäev, mille loosungid tervitasid ka meid. Ajaloost on teada, et linnast oli sõja käigus purustatud 80% ehk teisisõnu suurem osa.

Valgevene Vabariiki sõitis Rapla maalt 40-liikmeline huviliste rühm. Reisiseltskond komplekteerus Pille Vankeri eestvedamisel. Huvi 700 kilomeetri kaugusel asuva Valgevene vastu tasus end kuhjaga. Kohapeal nähtud purustas kõik eelarvamused. Valgevenesse sisenemisel läks dokumentide kontroll suure rühma kohta sujuvalt. Ligi tuhande aasta vanusest kaubanduskeskusest on saanud moderne suurlinn 1,8 miljoni elanikuga. Teel Minski nägime hästi haritud viljapõlde väikese vilja lamandumisega, eemalt paistsid silma laiuvad majandikompleksid ning teeäärde püstitati

uusi bensiinijaamu. Esimesed sõnad bussijuhtidelt linna minekuks oli, et linnas võtavad teid vastu ausad, siirad, nooremad, hästi rietatud inimesed, poode külastades saate kaardiga maksta ja keegi linnas ei tahagi teid tüssata.

Rõõmus algus Jubileinõi hotelli juures tehtud. Et sellest särast ja puhtusest osa saada, tuli minna linna peale jalutama, jäi kinnitada väljaõeldut, pimenev linn on eriliselt kaunis, neil jätkub valgust hoonete esile toomisel, oma osa on kindlasti valgustuskunstnikel. Kõigepealt nägime tänavate ääres palju skulptuure, avarust sõiduteede ümbruses, rohelist linna pildis. Inimestele kohandatud tunnelid tee alt läbiminekuks. Nii mõnigi rühma liikmetest läks hotellituppa hiiglavarandusega: tema 50 eurost oli saanud 850 000 Valgevene rubla, kus väiksem ühik 100 rubla ja peenraha neil puudub. Mõned hinnad kauplusest: leib 17400 (1,02 eurot), õlu 14600 (0,86), jäätis 8000 (0,47), juust 81000 (4,76), pudel viina 53000 (3,12) ja liiter bensiini A-95 11300 (0,66), diiselkütust 12400 (0,73). Bussijuhidki tankisid Valgevenes.

Valgevenes olles kindlasti räägitakse palju presidendist, keda ei tunta isakesena, vaid pigem Suure Inimesena. Sohvoosidirektor Lukašenka valiti 1990. aastal Valgevene Ülemnõukogusse. 1994. aastal valiti Lukašenka üllatuslikult presidendiks. Pidas kampaaniat, lubades "kodu ja tööd" kõigile kodanikele, hinnakontrolli ja slaavi riikide liitu Venemaaga. (Vikipeedia).

Siin saab ainult paralleele tõmmata, et Eestis olid omal ajal ka legendaarsed majandijuhid, pigem ikka autokraatsed, kuid majandid tõusid esiritta. Võib ju võrrelda, kas autoritaarne sotsialism või demokraatlik kapitalism. Ühest vastust nii kiiresti ei teki, aga on olemas kaasaegne, avar, imeilus Euroopa linn nõukogude sugemetega. Esmapilt linnast kui puhtuse, heakorra, planeeringu, arhitektuuri poolest on Minsk esikohal. Linnapildist on kadunud kerjused, räpakad inimesed, nende üle peab järelvalvet miilits või eriüksus. Inimeste palgad pole suured, giidi sõnul 300 eurose palga juures tuleb elanikkonnal tasuda 18% kommunaalkuludeks, arstiabi, hambaravi on tasuta, huviringid soodsalt, neile lisandub palju spordirajatisi ja muid võimalusi. Eks endist majandijuhti iseloomustab bussijuhtidelt kuuldu lugu: „presi-

dent lendab helikopteriga üle viljapõldude, näeb ühel põllul pole masinaid vilja äraviimiseks kombaini alt kuivatisse, järgmine päev oli majandijuht vabastatud“. Kes kokkulepitud reeglitest kinni ei pea, sellega ollakse „karmid“, vabastatakse töölt. Teisalt selline juhtimine võib teha kuulekaks ja tasakaalukaks, vastukaaluks edasiminek.

Poliitika poliitikaks, aga Valgevene on riik, mis käimist ja vaatamist väärt. Öhtul jõudsimme hotelli lähedal tänava lõpus vaadata Püha Vaimu katedraali (õigeusklik), mis ehitatud 1642. aastal. Kirikus hoitakse püha Jumalaema ikooni, kui haruldast väärtust Valgevenes.

Sügava mulje jätab Pisarate saar. Saarel on mälestusmärk leinavate emadega ja seintel Afganistanis hukunud poiste nimed, iga nime juurde käib küünal. Raha mälestusmärgi püstitamiseks kogusid hukkunud sõdurite emad.

Sealsamas lähedal on ausammas A. Puškinile, kellele meeldinud väga Minskis olla.

Ikka ja veel räägitakse Minski Metrooplahvatusest 11. aprillil 2011., mis juhtus täpselt tiptunnil Oktjabrskaja metroojaamas, kus kohtuvad kaks metrooliini. Hukkus mitmeid inimesi selleks, et häirida presidendi valimisi. Koht tähistatud.

Linnaväravad kui kaksiktornid, mis on Staliniaegne 11-korruseline ehitist aastast 1956. Üleval torni tipus seisavad alustel neli kuju: sõjamees, tööline, talupoeg ja insener. Tornides on kõige suuremad kellad, sajandivanused läbimõõduga 3,5 meetrit. Kellad

on saadud Saksamaalt sõjatrofeedena. Tornide vastas on 21. sajandi hiiglane kruisilainerit meenutav ehitis jaamahoonena, mis meenutab uut epohhi Valgevene elus, vastas on eelmise ajajärgu meenutis linnavärvad.

19. septembril 1991. nimetati ümber riigi nimetus Valgevene Vabariigiks, seoses sellega Lenini väljak Iseseisvumise väljakuks. Väljaku all asub hiiglaslik 4-korruseline GUM-kaubamaja. 1933. a ehitatud valitsuse hoone oli sõjaeelne suurim ehitis Valgevenes ja samal aastal püstitati suurim 7-meetrikõrgune pronksist Lenini monument. Sõja lõpul plaaniti lõhata valitsusmaja, ilmselt oleks purunenud lähedal asuv Punane Kirik, ehitatud aastal 1915. Partisanide hoolas tegevus avastas 250 kilogrammise pommi olemasolu. Astusime sisse kirikusse, mille teine nimetus ajalooa seondult Püha Simeoni ja Jelena kirik. Varem oli kirikus kino, 1990. aastast tegutseb katoliku kirikuna. 2000 ilmus kiriku ette memoriaal „Nagasaki tornikell“, mis meenutab jaapani linnade langemist kui ka Tšernobõli tuumakatastroofi.

Ülemises linnaosas taastati ajalooliste jooniste järgi Raekoda 2003. aastaks. Ülemine linnaosa kandis nime: Ülemine turg. Eks paljud asjad algasid kauplemisest ehk kaubanduse arengust. Omal ajal kerkisid raekoja lähedusse ka mitmed kirikuhooned.

2006. aastal valminud Valgevene rahvusraamatukogu, kus lugemissaalile 2000-le inimesele, raamatute fond ulatub 14 miljoni eksemplarini. Raamatukogu on maailma 50 TOP ehitise hulgas. Kristallkuubik kujutab endast nagu suurt teemanti. Raamatukogu 23. korrusel paikneb vaateplatvorm. Valgevene Vabariik kui ka pealinn areneb jõudsate sammudega. Olime Minski vaatamisväärsuste ja kahel pool Svislotši jõge toimuva tunnistajaks. Jäabki lõpetada nähtu öelduga, kes pole raamatukogu näinud öises tulede säras, see pole Minskit näinud.

Kokkuvõtvad tähelepanekud. Sõit Valgevene pealinna Minski ei ole kaugel, kuid viib meid siiski täiesti teistsugusesse maailma. Siin kohtuvad katoliiklus ja õigeusk, kirikuid ehitatakse juurdegi. Samuti kohtuvad seal ida ja lää. Pettuvad need, kes ootavad ees venepärast korraldust ja nõukogulikku linnapilti. Meid ootasid laiad promenaadid, suurepäraselt heakorraldatud linn, põnevad muuseumid, vägagi soodsad hinnad ja head ost-

misvõimalused. Ei märganud inimesi, kellel oleks arvuti näpu otsas või taskus. Muidugi on muljed lühiajalised, kuid puhtus ja sära on märgatav; elamuehituses kasutatakse rõõmsaid värve, samas torkavad silma ehitamisel originaalsusega. Mitmel pool on näha tornkraanasid; ehitusplatsid on ümbritsetud tulevase ehituse kirjeldusega. Nagu näitas eespool kirjeldatud losside mitmekordsed ümberehitused vastavalt valitsevale ehitusstiilile. Ehitada neile meeldib juba ajalooliselt, seda tõendab oskus valmistada mitmesugust ehitusmaterjali. Planeerimajandus ja vähene erastamine, pole olnud takistuseks elu korraldamisel, eks neil ole omad kitsaskohad, siin ei taha tõmmata paralleele meile tuntud ärastamisesuunas.

Tekst ja fotod Jaan Viska

EELK Vigala Maarja koguduse teated

Pühapäeviti, 29. novembril, 6., 13., 20. detsembril adventijumalateenistused.

Neljapäeval, 24. detsembril kl 17.00 jõululaupäeva jumalateenistus kirikus.

Reedel, 25. detsembril kl 11.00 jõulupüha armulauaga jumalateenistus käärkambris, laulab koguduse ansambel.

Pühapäeval, 27. detsembril kl 11.00 armulauaga jumalateenistus käärkambris.

Neljapäeval, 31. detsembril kl 17.00 vana-aastaõhtu jumalateenistus kirikus.

Reedel, 1. jaanuaril kl 11.00 uusaastapäeva armulauaga jumalateenistus käärkambris.

Pühapäeval, 3. jaanuaril kl 11.00 armulauaga jumalateenistus käärkambris.

Pühapäeval, 10. jaanuaril kl 11.00 kolmekuningapäeva armulauaga jumalateenistus käärkambris.

Meeldetuletus! Emakakaelavähi sõeluuring 2015

Emakakaelavähi uuringutele kutsutakse 30 – 55 aasta vanuseid naisi iga 5 aasta järel.

2015. aastal palutakse emakakaelavähi sõeluuringule tulla 1960., 1965., 1970., 1975., 1980. ja 1985. aastal sündinud naistel. Vajalik on ravikindlustuse olemasolu.

Kõik perearstid said 2015. aasta veebruaris info, kes nende nimistu naistest sel aastal uuringule kutsutakse. Perearst saab naisi täiendavalt teavitada uuringul osalemise vajalikkusest, samuti vaadata, millisele aadressile on kutse saadetud. Kui naine on kutsutavate nimekirjas, ent ei ole aadressimuutuse tõttu või muul põhjusel kutset kätte saanud, saab ta helistada ja ennast uuringule registreerida.

Sõeluuringute kohta on võimalik infot küsida oma perearstilt, samuti naistearstilt ja ämmaemandalt.

Günekoloogilisele vastuvõtule ega sõeluuringule tulekuks ei ole vaja perearsti saatekirja.

Info naistenõuandla telefonil 48 90 738.

Haigla polikliiniku registratuur 48 44 050

DETSEMBRI SÜNNIPÄEVALAPSED

ASTA ALTER	85
KALJULA KALSO	83
ESTER-EVI ALEKAND	83
HELGA DEKLAU	81
AINO LIIVA	80
AIME KALSO	80
ILME-MELITA PIIRIOJA	75

**ET AASTAD ÜLE ELUSILLA
IKKA ROHKEM RÕÕME PILLAKS.
JA, ET KA ARGIPÄEVAS HALLIS,
KESTMA JÄÄKS KÕIK HEA
JA KALLIS.**

PALJU ÕNNE!

Metsakeskus.ee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad
ja metsakinnistuid hinnaga
kuni 10 000 eurot/ha.
Kinnistud võivad olla tehtud raietega
või asetseda piiranguvööndis.
Tel: 56 111 900

Vana-Vigala raamatukogus on
vaatamiseks Ennu Põldmaa fotonäitus
10.11- 20.12.2015

www.metsaamet.ee

Teenused erametsaomanikule:

- Metsakinnistute ost
- Raieõiguse ost
- Metsa ülestöötamine ja vedu
- Maapinna mineraliseerimine koos külviga
- Metsamajandamise kavade koostamine

Teave e-post: info@metsaamet.ee Tel. 5615 0680, Karl Lister

OÜ ETEST PR
ostab metsa- ja põllumaad.

Tel 50 45 215, 51 45 215,
info@est-land.ee

Meie hulgast lahkunud:

MEIDA HATTO

Vigala Sõnumid, Kivi-Vigala küla,
Vigala vald 78001 Rapla
Väljaandja: Vigala Vallavalitsus
Trükk: Hansaprint OÜ

Hea Vigala valla elanik!

Olete oodatud tähistama Vigala
valla 25. aastapäeva

19. detsembril algusega 19.00
Kivi-Vigala Põhikooli.

19.00 Kontsert, vallavanema ja valla-
volikogu esimehe tervitused
20.30 Tordi söömine
21.00 Ansambel "Omad poisid"
21.00 Disco Kivi-Vigala Rahvamajas

Laudade broneerimine
kuni 11 detsember

helilints@gmail.com
Telefon 5202436

08.12 KELL 9-16
VANA-VIGALA RAHVAMAJAS
JÕULULAAT
TULGE OSTMA JA KAUPLEMA
INFO 5805 0167,
LAADAKORRALDUS@GMAIL.COM

Vana-Vigala raamatukogus

Neljapäeval, 10. detsembril kell 17.00
Vikipeedia töötuba.
Reedel, 11. detsembril kell 14.00
Looduslike toodete tutvustamine.
Müük. Tellimine. Tutvustajaks on vald-
konna spetsialist Kairi Kivila

HEA KÄSITÖÖLINE, TALUNIK, MAHETOOTJA VÕI ...

Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskool korraldab
16. det. 2015 kell 10.00 - 15.00

JÕULUMÜÜGI

Oled oodatud oma tooteid müüma, et ostjal oleks
midagi huvitavat jõuluvana kingikotti või jõululauale
panna.

Müügikoha broneerimiseks teatada hiljemalt
12.12.15.

Kontaktisik: Maie Üürrike, telefon 5693 9081;
e-post: maie@vigalattk.ee

Toimetaja: Elle Altmets, elle@vigala.ee
Toimetajal on õigus redigeerida aval-
damiseks saadetud artikleid
Küljendus: Kurimuri OÜ

Vana-Vigala rahvamajas jõulukuul:

LASTE JÕULUPIDU

20.12. kell: 13.00

Kodused lapsed saavad kätte oma kommikotid

NÄÄRIPIDU

26.12. kell: 21.00

Tantsuks Valvo Valgur

Eeskava rahvamaja ringidelt

Viktoriin, läbi astub ka näärimees

Pilet 5 €, Laudade tellimine: 56126641

JÕULUKINGITUSTE VALMISTAMISE TÖÖTOAD

V-Vigala rahvamaja kunstiklassis

09.12 Kingikarpide valmistamine

16.12 Jõulukaartide valmistamine

Töötoad avatud 17.00-19.30.

SUUR RIIETE MÜÜK

11.12 ja 18.12 kell: 11.00-14.00

Valikus vähekasutatud riided ja tekstiilid.

Müügil ka maitavad küpsised.

Vana-Vigala Põhikooli
jõulupidu toimub

21. detsembril kell 17.30
kooli aulas

Rahulikku jõuluaega ja
särtsakat aastavahetust

soovib Kivi-Vigala
raamatukogu!

ASV-Auto OÜ otsib oma
meeskonda hakkajaid inimesi
järgnevatele ametikohtadele ;

- Autopesija
- Lukksepp
- C kat. Autojuht (Eesti sisene)
- CE Kat Autojuht (Rahvus-
vaheline Saksamaa suunal)

Ühendust palun võtta
tel. 5272580, 5010618
Vallo@asv.ee

Tel 489 4770, GSM 5615 9260
Faks 489 4773
Kodulehekülj: www.vigala.ee/ajaleht/
ajaleht.html